

περὶ τοῦ θείου λόγου, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν, ἀλλὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀπεκαλύφθη ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Ἐν τῇ μεγάλῃ ἡμῶν πατρίδι καὶ παρὰ τῷ ἔθνει ἡμῶν τὸ μέγα ἐτελειώθη μυστήριον, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἡ φιλοσοφία ἐγένετο ἰδιαιτέρα προσωπικότης, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία ἣτις βάσιν ἔχει τὴν σύναψιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας μετὰ τοῦ συμφέροντος τῆς πολιτείας, τὴν ἐλευθέραν ἐκείνης ἐνάσκησιν ὑπὸ τὸν γνώμονα τοῦ γενικοῦ τῆς πολιτείας συμφέροντος, ἐγενᾶτο. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐλευθερίας ταύτης καταπίπτουσιν αἱ προνομιοῦχοι τάξεις, οἱ βίοι τῶν ἀσιατικῶν ἔθνῶν, ἡ φιλολογία ἀποχωρισθεῖσα ἀπὸ τοῦ θείου αὐτῆς λίκνου ἀρχεται ζῶσα ζῶην κοσμικὴν καὶ θύραθεν, οὕτως εἶπεῖν, διακρίνεται ὁ σοφὸς ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ἱεροφάντου, ὁ ἱστορικὸς ἀπὸ τοῦ πολεμικοῦ ἀνδρός. Ἡ μεγάλη αὕτη κίνησις τοῦ ἀνθρωπίνου ἐν Ἑλλάδι πνεύματος, ἀρξάμενη ἀπὸ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τελειοῦται ἐπὶ τῶν μηδικῶν, ὅθεν ἀνοίγεται πλέον τὸ στάδιον ἀπαρακώλυτον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς διανοίας. Τὸ μέγα, τὸ μοναδικὸν τοῦτο ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος γεγονός, εὔρε τὸν ἄξιον αὐτοῦ ψάλτην ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὑψηπέτου Αἰσχύλου, ὅστις, καίπερ μετριοφρόνως ἀποκαλῶν τὰ ποιήματά αὐτοῦ ψυχία τῆς μεγάλης τραπέζης τοῦ Ὀμήρου, παρ' ᾧ ἡ ἐλευθερία διασώζει ἐν ἰχνη ἱερατικὰ καὶ ἱερά, γίνεται διὰ τοῦ Προμηθεῦς Δεσμώτου ὁ γενάρχης τῆς νέας φιλολογίας, τῆς ἐλευθέρας, τῆς λαϊκῆς φιλολογίας, ἣτις μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ παραγάγῃ τὸν Θουκιδίδην ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τὸν Περικλέα ἐν τῇ πολιτικῇ ἐπιστήμῃ, τὸν Πλάτωνα ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, τὰς τρεῖς ταύτας μεγίστας προσωπικότητας τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, κατὰ βάθος, κατ' εὖρος καὶ κατ' ὕψος. Τὸ ἐλεύθερον ἑλληνικόν